

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

*КАРАЗІНСЬКІ ЧИТАННЯ:
ЛЮДИНА. МОВА. КОМУНІКАЦІЯ*

Тези доповідей ХІХ наукової конференції
з міжнародною участю

присвяченої 215-й річниці заснування
Каразінського університету

7 лютого 2020 року

Харків
2020

УДК 81 (082)
К21

*Затверджено до друку рішенням вченої ради факультету іноземних мов
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 12 від 15 листопада 2019 р.)*

Організаційний комітет конференції:

В. Г. Пасинок, доктор педагогічних наук, професор (голова);
Н. А. Опіщенко, кандидат філологічних наук, доцент (заступник голови);
С. О. Тарасова, кандидат філологічних наук, доцент (відповідальний секретар);
І. С. Шевченко, доктор філологічних наук, професор;
В. О. Самохіна, доктор філологічних наук, професор;
О. В. Ребрій, доктор філологічних наук, професор;
Т. Ю. Черкашина, доктор філологічних наук, професор;
В. П. Кривенко, кандидат філологічних наук, доцент;
Ю. Ю. Шамаєва, кандидат філологічних наук, доцент;
С. А. Віротченко, кандидат філологічних наук, доцент;
І. С. Рудієва, кандидат педагогічних наук, доцент;
С. Г. Машенко, доцент;
І. Д. Лакоткіна, М. В. Бикова (секретарі)

**Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація : Тези доповідей
К21 XIX наукової конференції з міжнародною участю. – Харків :
Видавництво Точка, 2020. – 186 с.**

ISBN 978-617-669-256-0

До збірника увійшли тези доповідей, присвячені проблемам іноземної філології, методики викладання іноземних мов, перекладу, міжкультурної комунікації, літературознавства.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних спеціальностей.

Адреса оргкомітету:

61022, м. Харків-22, майдан Свободи, 4, Харківський національний університет імені В.
Н. Каразіна, факультет іноземних мов,
тел. (057)707-53-43

УДК 81 (082)

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2020
С. І. М. Дончик, макет обкладинки, 2020
© Видавництво «Точка», 2020

ISBN 978-617-669-256-0

ВАЖЛИВІСТЬ СОЦІО-КУЛЬТУРНОГО КОМПОНЕНТУ ПРИ ВИВЧЕННІ ГРАМАТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СПЕЦІАЛІЗОВАНОМУ МОВНОМУ ЗВО

Кузьміна В.С., Іваніга О.В. (Харків)

Як відомо, одна з основних задач навчання іноземної мови на сучасному етапі розвитку методики – «використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур цивілізацій сучасного світу» [1] – загострює особливу увагу до соціокультурного складника іншомовної комунікативної компетенції.

Головною метою навчання іноземної мови визначено формування іншомовної комунікативної компетенції, яку розуміють як здатність до міжкультурного іншомовного спілкування. Студенти спеціалізованих мовних вузів – це майбутні фахівці, які повинні застосовувати сукупність соціолінгвістичних, соціо-психологічних, країнознавчих та міжкультурних знань для досягнення порозуміння між особами або групами, які є представниками різних соціумів.

Наш досвід навчання та викладання в мовному ЗВО свідчить, що навчання соціокультурному компоненту, тобто знанням та вмінням, які необхідні фахівцю з іноземної мови для того, щоб правильно розуміти своїх іноземних співрозмовників, а також правильно себе поводити, по-перше, не відводиться достатньо часу, по-друге, матеріали, які застосовуються для навчання різних аспектів мови, наприклад, граматики, не досить насичені матеріалами, які несуть соціокультурне навантаження.

Тому ми вважаємо необхідним включати соціокультурний компонент в усі аспекти вивчення іноземної мови, так як неможливо оволодіти мовою, не знаючи культури, історії, географії, літератури та політики країни тощо. Початком цього процесу, на наш погляд, може послужити розробка серії інтерактивних вправ для розвитку граматичних навичок для студентів 3 курсу.

Сутність комунікативного підходу зводиться до інтерактивної природи спілкування, яка передбачає обмін думками, почуттями та ідеями між співрозмовниками. На жаль, викладачі дуже рідко використовують інтерактивні та

творчі завдання при роботі з безособовими формам дієслова (вербіданн) та в курсі мовного вузу. Різноманітні збірники граматичних вправ [1], [2], [3], [4] пропонують такі види робіт як знаходження та виявлення форми та функції граматичного явища, що вивчається; перетворення інфінітива дієслова, що надається в дужках, на необхідну форму вербиду; перефразування з використанням однієї або декількох форм вербідів з моделлю або без неї; підстановочні таблиці; з'єднання початку та кінця фрази; завершення речення необхідною формою вербиду за зразком; питально-відповідні завдання (дуже рідко) та переклад окремих речень або коротких текстів з іноземної мови на рідну та навпаки.

Ми далекі від думки, що всі ці види вправ не потрібні або морально застаріли. Вони є першими кроками в опануванні цього дуже складного граматичного явища, тому що допомагають довести до автоматизму вживання цих форм. Крім того, вони необхідні як для аналізу безособових форм дієслова так і для порівняння їх використання в рідній та іноземній мові, особливо, якщо ми навчаємо філологів. Але опрацьований таким чином граматичний матеріал, якби залишається в пасиві учнів, він мало або ж зовсім не використовується в реальному спілкуванні.

Література

1. Богин Г.И. Герменевтически и риторически ориентированная методика обучения иностранному языку. *Русский язык за рубежом*. М., 2000. № 3-4. С. 72-82.
2. Блок М. Я. Теоретическая грамматика английского языка: учебник для студентов филол. фак. ун-тов и фак. англ.яз. пед. вузов. М.: Высш. школа, 1983. 383 с.
3. Каушанская В.Л. Сборник упражнений по грамматике английского языка: учебное пособие / Каушанская В.Л., Ковнер Р.Л., Кожевникова О.Н., Прокофьева Е.В., Райнес З.М., Квирская С.Е., Цырлина Ф.Я.]. Л.: Просвещение, 1973. 139 с.
4. Крылова И.П., Ордон Е.М. Грамматика современного английского языка: учебник для ин-тов и фак. иностр. яз. 9-е изд. М.: Книжный дом «Университет»: Высшая школа, 2003. 148 с.
5. Латышев Л.К. Технология перевода: учебное пособие для студентов вузов. М.: Академия, 2008. 320 с.

Наукове видання

Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація
Тези доповідей XIX наукової конференції з міжнародною
участю

Українською, російською, англійською, німецькою, французькою, китайською
мовами

Тексти подано у авторській редакції

Відповідальний за випуск: Оніщенко Н. А.
Технічний редактор: Броваренко М. А.

61022, м. Харків-22, майдан Свободи, 4,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Підписано до друку 14.01.2020. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Друк ризографічний.
Ум. друк. арк. 11,74. Обл.-вид. арк. 11,3
Наклад 200 прим. Зам. № 00057. Ціна договірна

Видавництво «Точка»
61024, м. Харків, вул. Максиміланівська, 11, оф. 4, тел.: (057)764-03-79
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: серія ДК № 1790 від 19.05.2004 р.

Надруковано ФОП Сверделов М. О.
м. Харків, вул. Гв. Широніців, 24, корп. А, кв. 33, тел.: (057)755-00-23
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ВОО № 971661 від 13.12.2005.